

Warszawa, 6 marca 2012 r.

**Opinia Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR dotycząca przedłożonego
przez Prezydenta RP projektu nowelizacji ustawy
Prawo o zgromadzeniach, druk sejmowy nr 35**

Forum Obywatelskiego Rozwoju stoi na stanowisku, iż obecnie obowiązująca ustawa Prawo o zgromadzeniach z dnia z 5 lipca 1990 roku jest wystarczająca, gdyż realizuje prawo do zrzeszania się zawarte w Konstytucji RP, a jednocześnie pozwala skutecznie zapobiegać aktom przemocy.

Zastrzeżenia dotyczące projektu nowelizacji ustawy prawo o zgromadzeniach:

- Projekt nowelizacji ustawy Prawo o zgromadzeniach, jest przykładem jednej z tych ustaw, które pisane były pod wpływem wydarzeń, które mogą powodować niezadowolenie społeczne. Nawet jeśli widoczna jest potrzeba dostosowania ustawy do nowych warunków społeczno-politycznych to na pewno nie należy jej wprowadzać bez odpowiedniego namysłu. Wprowadzanie zmian pod wpływem jednostkowych wydarzeń, odbijających się głośnym echem w środkach masowego przekazu, nie odpowiada zasadom prawidłowej legislacji.
- W wyroku z 10 listopada 2004 r. Trybunał Konstytucyjny (sygn. Akt Kp 1/04) stwierdził, że przepisy o zmianie ustawy Prawo o zgromadzeniach oraz ustawy Prawo o ruchu drogowym są niezgodne z art. 2 oraz z art. 57 w związku z art. 31 Konstytucji. W przepisach tych zakazano uczestnictwa w zgromadzeniach osób, których nie można zidentyfikować. Trybunał wskazał, że analizowany przepis wprowadza zbyt dużą ingerencję w wolność uczestnictwa w zgromadzeniach, a wygląd zewnętrzny nie może być przesłanką zakazu uczestnictwa w zgromadzeniach, kiedy dotyczy osób, które nie zagrażają pokojowemu charakterowi zgromadzenia oraz osób w stosunku do których regulacja ta nie wskazuje, w jaki sposób ich zidentyfikowanie mogłoby zagrozić wartościom wymienionym w konstytucji.
- Umieszczenie zapisu w ustawie dotyczącego zakazu organizacji dwóch lub więcej demonstracji w tym samym miejscu i czasie, a dopuszczenie ich odbycia w sytuacji, gdy możliwe jest oddzielenie demonstracji w taki sposób, aby ich przebieg nie zagrażał życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach wydaje się być niepotrzebne. Obecny stan prawny daje organom samorządowym instrumenty, które pozwalają na zapewnienie prawidłowego przebiegu zgromadzeń publicznych. Art. 8 ustawy pozwala na wydanie zakazu zgromadzenia publicznego, jeżeli: jego cel lub odbycie sprzeciwiają się Prawu o zgromadzeniach lub naruszają przepisy ustaw

karnych oraz w sytuacji, w której odbycie zgromadzenia może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach.

Ponadto w obecnym stanie prawnym art. 12 ust. 1 ustawy Prawo o zgromadzeniach pozwala przedstawicielowi organu gminy rozwiązać zgromadzenie, w sytuacji w, której przebieg zgromadzenia zagraża życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznym stopniu lub gdy narusza przepisy ustawy albo ustaw karnych, a przewodniczący zgromadzenia, uprzedzony o konieczności jego rozwiązania, nie zastosowuje się do decyzji. Zgromadzenie jest więc rozwiązane, w sytuacji, w której traci charakter pokojowy. W tej sytuacji wolność zgromadzeń nie podlega prawnej ochronie, z uwagi na to, że przebieg zgromadzenia wskazuje, że jest potrzeba ochrony istotnych wartości, takich jak zdrowie, życie ludzkie czy mienie w znacznych rozmiarach.

- Budząca wątpliwości jest również nowelizacja art. 7 ust. 1, która zakłada, że zawiadomienie organu gminy przez organizatora o planowanym zgromadzeniu musi nastąpić nie później niż na 5 dni przed planowaną datą zgromadzenia. Obecnie termin ten wynosi 3 dni. W demokratycznym państwie prawa obywatele powinni mieć możliwość pokojowego i spontanicznego reagowania na pewne okoliczności. Polskie prawo powinno umożliwić odbycie zgromadzenia bez jego wcześniejszego zgłoszenia, w sytuacji w której takie wcześniejsze zgłoszenie nie było możliwe.